

D54 1978

1978, 29. květen, Praha. – Dopis předsednictvu ÚV KSČ, předsednictvu vlády ČSSR a předsednictvu Federálního shromáždění, žádající veřejné projednání teroristických činů StB proti nekonformním občanům.

Od samého začátku hnutí Charty 77 se orgány státní moci dopouštěly mnoha nezákonností proti jejím signatářům a stoupencům. Při několika příležitostech upozornili její mluvčí na tyto postihy orgány státní moci i veřejnost; činili tak ovšem s vědomím, že hlavním posláním Charty 77 není sebeobrana, ale boj za lidská práva a obnovení zákonnosti v celé společnosti.

Nejvíce šikan má na svědomí přímo Státní bezpečnost. Na protizákonných zásadách proti Chartě 77 se však podílejí i další instituce: Veřejná bezpečnost (VB), prokuratury a soudy, orgány KSČ a ROH, veřejné sdělovací prostředky, orgány státní hospodářské správy a školské správy, národní výbory, vojenské správy, ředitelství telekomunikací a pošt, správy pasů a víz, a dokonce někteří pracovníci zdravotnictví, důchodového zabezpečení a pohřební služby. Diskriminační a represivní opatření těchto institucí jsou koordinována Státní bezpečností, která ve většině případů k takovým opatřením „podřízené“ instituce vybízí a někdy i nutí. Každou další „úspěšnou“ akcí roste její moc a relativní nezávislost.

V naší zemi je nezákonné jakékoli pronásledování obránců lidských práv, kritiků režimu a občanů nekonformně smýšlejících či jednajících, neboť odporuje především Ústavě a nedávno přijatým mezinárodním paktům o lidských právech. Přesto je takové pronásledování téměř denní skutečností. Pro jeho oběti může však být podstatná také forma takových nezákonných činů. Může být podstatná i pro celkovou společenskou atmosféru. Zde je třeba říci, že se Státní bezpečnost právě vůči Chartě 77 uchýlila k formám značně drastickým: předvádění, respektive odvlékání na údajné výslechy (které nemají zákonný podklad), mnohahodinovému – až 96hodinovému – věznění bez zákonného důvodu, nezákonným osobním a domovním prohlídkám, fyzickému bránění ve vstupu do bytu nebo naopak v opuštění bytu, rozhánění soukromých setkání v bytech, bránění v návštěvě jiných měst včetně eskortování do vlaku apod. Tyto závažné trestné činy, jichž se pracovníci Státní bezpečnosti dopouštějí nebo které inspirovali, se už v minulosti často blížily teroru: pronásledování profesora Patočky, které mělo tragické následky, přepadení Jiřího Hájka na ulici a manželů Krieglových v jejich bytě, útoky na Pavla Kohouta a Jana Kindla, zásahy proti undergroundu a neoficiální kultuře vůbec, zaslání rakví Věnků Šilhánovi a Karlu Bartoškovi, zranění Ladislava Hejdánka a rány a kopance na plesu železničářů – to vše nám mělo připomenout, že si nesmíme být jisti ani svými životy.

Nezákonnost a zvláště postihů vůči obráncům lidských práv se časem stupňovala. Vyvrcholila v posledních týdnech, kdy se Státní bezpečnost podílela na únosech

signatářů Charty 77 Ivana Medka a Bohumila Doležala, kteří byli odvečeni do lesa a zbiti.² Tyto teroristické činy jen šťastnou náhodou neskončily těžkým ublížením na zdraví nebo dokonce smrtí. Vzniká tedy otázka, zda je politické vedení státu ochotno dodržovat zákony (které samo vyhlásilo) nebo jejich dodržování alespoň předstírat. Otázka, zda je nadále s to zajistit svou moc, aniž by se jeho aparát uchyloval k otevřenému teroru vůči nepohodlným občanům. V opačném případě by šlo o přiznání naprostého politického krachu.

Obracíme se jmenovitě na všechny funkcionáře tří vrcholných institucí: Nesete politickou i trestní odpovědnost za tyto teroristické činy, neboť jste – de iure nebo de facto – nadřízenými jejich pachatelů či osnovatelů. Ptáme se Vás proto: Byli jste o těchto činech informováni? Chceme věřit, že nikoli předem; jistě jste se však o nich dozvěděli dodatečně. Žádáme Vás o vyjádření k celé věci a o její veřejné projednání.

dr. Ladislav Hejdánek, Marta Kubišová, dr. Jaroslav Šabata mluvčí Charty 77

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, za správnost: Petr Uhl

Přílohy: Sdělení č. 7 a č. 11 Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných.²

^ na, f. úv ksč – Gustáv Husák, neuspořádáno. – Strojopis, prvopis s vlastnoručními podpisy.

1 Na pokyn policie dopravila Pohřební služba ke dveřím bytu historika Karla Bartoška rakev s nápisem Karel Bartošek právě v době, kdy jeho děti přicházely ze školy. Podobnou nevkusnou nehoráznost zorganizovala v roce 1977 StB manželům Šilhánovým, když zřízenci Pohřební služby přišli pro mrtvolu Věnka Šilhána, který byl v té době na chalupě a těšil se pevnému zdraví.

2 Viz Sdělení VONS č. 7, 23. května 1978; Informace o Chartě 77, roč. 1 (1978), č. 7, s. 3-4; Otevřený dopis Ivana Medka, tamtéž, s. 4-5; Sdělení VONS č. 11, tamtéž, s. 14-15.

Plné znění: In: Informace o Chartě 77, roč. 1 (1978), č. 7, s. 17-18 • Charta 77. Rok 1978. Samizdatový sborník, s. 65.